

Pangandussektori IV kvartali 2019 ülevaade

Kvartali ülevaates ei ole arvesse võetud koroonaviiruse mõju.

Alates neljandast kvartalist ei kajastu pangandussektori statistikas enam Danske Banki ja Scania Finansi andmed. Seda arvestades kujunes neljanda kvartali laenukasvuks aasta baasil 7,3%. Jätkuvalt veavad laenukasvu pigem majapidamised, kelle nõudlus tarbimislaenude järele on viimastel kvartalitel suurenenud. Eluasemelaenude kasv on samal ajal püsinud aga stabiilsena. Mittefinantsettevõtete (sh riigiettevõtete) laenumaht kasvas aastaga 6,2%, erasektori ettevõtete aastane laenukasv oli 2,7%. Hoiuste maht kasvas neljandas kvartalis aasta baasil 12% ja eelnenud kvartaliga võrreldes 1,2%. Laenukasvust kiirem hoiuste kasv langetas ka laenu/hoiuste suhtarvu 101%-le, viidates pea täielikule tasakaalule.

Põhinäitajad	III kvartal 2019	Muutus	IV kvartal 2019
Laenujäägi aastakasv	7,1%	?	7,3%
Hoiuste jäägi aastakasv	12%	?	12%
Laenude ja hoiuste suhtarv	103%	?	101%
Pikaajaliste viivislaenude osakaal laenuportfellis	0,84%	?	0,75%
Likviidsuskattekindaj	150%	?	146%
Kasum	78 mln €	?	75 mln €
Kulude ja tulude suhe	50%	?	54%
Omakapitali tootlikkus	9,8%	?	9,0%
Varade tootlikkus	1,18%	?	0,97%
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv	25,4%	?	25,8%

Laenuportfelli kvaliteet oli neljandas kvartalis jätkuvalt tugev ja paranev –kvartali lõpus moodustas mittetöötavate laenude osakaal konsolideeritult 1,6%, kahanedes eelnenud kvartaliga võrreldes 0,2pp. Ühelt poolt võib viidatud laenude kvaliteedi paranemist seostada tugeva majanduskeskkonnaga, teiselt poolt võib teatav positiivne statistiline mõju tuleneda ka sektori kiirenenud laenuportfelli kasvust. Nii tuleneski mittetöötavate laenude osakaalu langus peamiselt sektori kahanenud mittetöötavate laenude mahust, ent samas ka sektori laenuportfelli suurenemisest. Üle 90 päeva viivises olnud laenude osakaal peegeldas samuti laenuportfelli kvaliteedi paranemist – neljanda kvartali lõpuks oli selliseid laene 0,75% kogu sektori laenumahust (kolmanda kvartali lõpus

oli sama näitaja 0,84%). Luminori filiaale arvestamata jäi pikaajaliste viivislaenude osakaal eelnenud kvartaliga samale tasemele ehk 0,43%-le. Jätkuvalt on pangad pikaajalises viivises oleva laenumahuga võrreldes keskmiselt teinud allahindlusi suuremas mahus.

Pankade likviidsus püsis neljandas kvartalis hea ja kõik pangad täitsid varuga ka kehtestatud likviidsuskattenõuet (LCR). Sektori keskmine LCR näitaja ületas miinimumtaset 1,5 kordselt. Lisaks likviidsuskattenõude täitmiseks mõeldud vahenditele on pankadel ka muid likviidseid vahendeid (hoiused krediidiasutustes) ning koos nendega moodustas likviidsete varade osakaal ka aasta lõpus üle viiendiku varadest. Mitteresidentide hoiuste osakaal alanes eelnenud kvartali 10,5%-lt 10,0%-le.

Pangandussektor teenis neljandas kvartalis soolo arvestuses puhaskasumiks 75 miljonit eurot, mida on kolme miljoni jagu vähem kui kolmandas kvartalis. Elimineerides nii Danske kui ka Scania näitajad võrdlusandmetest, kahanes neljanda kvartali kasum eelnenud kvartaliga võrreldes aga 11 miljonit euro võrra. Sektori madalam puhaskasum langetas pankade 2019. aasta omakapitali tootlikkuse 9,0%-ni, mis on 0,8 pp võrra vähem kui jooksev aastane näitaja eelnenud kvartalis. Euroopa Liidu pangandussektori võrreldav omakapitali tootlikkus oli kolmanda kvartali seisuga 6,6%. Suurenenud neljanda kvartali kulud viisid pangandussektori aastase jooksva tulu-kulu suhtarvu 53,7%-ni (kolmandas kvartalis 50,4%).

Kapitaliseerituse näitajate kahanemine neljandas kvartalis konsolideeritud tasemel peatus ning CET1 suhtarv kerkis, tänu CET1 vahendite suurenemisele ja riskivarade kahanemisele, eelneva kvartaliga võrreldes 0,4pp 25,8%-ni.

Pangad peavad hoidma riskide katteks täiendavaid kapitalipuhvreid

Finantsinspeksioon hindas kõikide Eestis tegutsevate pankade ühingujuhtimise kvaliteeti, riskijuhtimise ja sisekontrollisüsteeme ning ärimudelite jätkusuutlikkust. Lisaks teostas Finantsinspeksioon pankade peamiste riskikategooriate süvaanalüüsi ning teostas stressiteste.

Kõikide pankade puhul leidis Finantsinspeksioon, et Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevad üldkohaldatavad kapitalinõuded (nn Pillar 1 kapitalinõuded) ei ole piisavad Eesti pankade riskide katteks. Finantsinspeksioon arvas igale pangale täiendava kapitalinõude, et panga riskid oleksid täies ulatuses kaetud. Väikepankade täiendavaks kapitalinõudeks kujunes 56 miljonit eurot, mis on 37% võrra suurem kui Pillar 1 kapitalinõue. Täiendavast kapitalinõudest andis enamuse krediidirisk ja kontsentratsioonid laenuportfellis ning strateegiline ja reputatsioonirisk. Finantsinspeksiooni nõudmisel sai suurpankade täiendavaks kapitalinõudeks 471 miljonit eurot, mis ületas Pillar 1 kapitalinõuet 38% võrra. Suurima osa suurpankade kapitalinõudest oli seotud kontsentratsioonidega laenuportfellis ja intressiriskiga.

Peamised arengusuunad ja riskid

- Sektori laenukasv on kiirenenud, eriti on seda märgata majapidamistele suunatud tarbimislaenude puhul. Kuna tarbimislaenude maht moodustab 5-6% kogu sektori laenuportfelli, on otseselt tarbimislaenudega seotud risk pigem madal. Kiire laenukasv puudutab eelkõige väiksemaid panku. Kõiki laenuliike puudutav risk seostub eelkõige majanduskeskkonnaga.
- Pankade krediidikvaliteet on jätkuvalt hea - pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal langes neljanda kvartali lõpuks 0,75%ni. Kui Luminori filiaalide lisandumine aasta algul halvendas laenukvaliteeti, siis neljandas kvartalis mõjus seekogu

pangandussektori näitajale positiivselt. Pikaajalised viivised on kaetud allahindlustega.

- Pangad on likviidsed. Pangandussektori keskmine likviidsusnäitaja (LCR) ületas kolmanda kvartali lõpus 1,5 kordselt normatiivi. Lisaks normatiivi täitmisele hoidsid pangad täiendavat likviidsust mitte-LCR instrumentides.
- Pankade kasumlikkus püsib hea, neljandas kvartalis oli omakapitali tootlikkus küll 9,0% ehk 0,8pp madalam kui kvartal varem, ent näitaja ületab jätkuvalt selgelt ELi keskmist (6,6%).
- Rootsi kinnisvarahinnad liikusid neljandas kvartalis kergelt ülespoole. Rootsi kinnisvarasektoriga seonduvad riskid püsivad kõrged ning riskide realiseerumisel võib selle mõju kanduda ka Eesti pangandusturule. Seetõttu on oluline, et pangad säilitaksid riskide realiseerumise katteks piisavad kapitalipuhvrid, mille olemasolu vähendab piiriüleste riskide ülekandumise mõju.

[Pangandussektori kvartali ülevaated](#)

Viimati muudetud 08.04.2020